

Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 37, eerste lid, van de Mededingingswet.

Nummer 5674/5.BT90

Betreft zaak: Sligro - Sperwer - Edah Activiteiten

I MELDING

1. Op 15 juni 2006 heeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit een concentratiemelding ontvangen in de zin van artikel 34 van de Mededingingswet. Hierin is medegedeeld dat Sligro Food Group Nederland B.V. en B.V. Sperwer Holding voornemens zijn zeggenschap te verkrijgen, in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet, over een onderdeel van Laurus Nederland B.V. (hierna: Edah Activiteiten).

2. Van de melding is mededeling gedaan in Staatscourant 116 van 19 juni 2006. Naar aanleiding van de mededeling in de Staatscourant zijn geen zienswijzen van derden naar voren gebracht.

II. PARTIJEN

3. Sligro Food Group Nederland B.V. (hierna: Sligro) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Sligro is een 100% dochteronderneming van Sligro Food Group N.V. Sligro exploiteert een aantal supermarktformules (Golf, MeerMarkt, Attent en EM-TÉ). Daarnaast levert zij dagelijkse consumptiegoederen en daaraan gerelateerde producten aan de horeca, grootverbruikers, bedrijfsrestaurantieve afnemers en kleinschalige retailbedrijven.

4. De inkoop van dagelijkse consumptiegoederen en daaraan gerelateerde producten ten behoeve van de verkoop in de supermarkten is ondergebracht bij CIV Superunie B.A. (hierna: Superunie). De inkoop ten behoeve van de andere afnemers verricht Sligro voor het merendeel zelf.

5. B.V. Sperwer Holding (hierna: Sperwer) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Sperwer exploiteert twee supermarktformules (PLUS en Spar). De inkoop ten behoeve van de supermarkten is ondergebracht bij Superunie.

6. Laurus Nederland B.V. (hierna: Laurus) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Laurus exploiteert onder meer de supermarktformule Edah. De Edah-supermarkten kopen in via de inkooporganisatie van Laurus.

III. DE GEMELDE OPERATIE

7. Ten behoeve van de aangemelde operatie is door Sligro en Sperwer een vennootschap opgericht onder de naam S&S Winkels B.V. (hierna: S&S), die voor 50% in handen is van Sligro en voor 50% in handen van Sperwer en waarover Sligro en Sperwer de gezamenlijke zeggenschap uitoefenen. Sligro, Sperwer, S&S en Laurus zijn op 29 mei j.l. een *asset purchase agreement* aangegaan met betrekking tot de koop door S&S van de activa betreffende de eigen winkels van Laurus die de Edah formule voeren (hierna: Edah Activiteiten). De transacties die zullen voortvloeien uit deze *asset purchase agreement* en de nadere afspraken die door Sligro, Sperwer en S&S in de aandeelhoudersovereenkomst van 9 juni 2006 zijn gemaakt, zullen resulteren in:

1. de overname door Sligro in de periode tot ongeveer 1 januari 2008 van [...] nader aangeduide Edah-supermarkten van S&S (hierna Edah I genoemd).
2. de overname door Sperwer in dezelfde periode van [...] nader aangeduide Edah-supermarkten van S&S (hierna Edah II genoemd).
3. de overname door S&S van de overige [...] nader aangeduide Edah-supermarkten van Laurus (hierna Edah Rest genoemd). S&S, Sligro en Sperwer hebben nadere afspraken gemaakt over de spoedige afstoting van de supermarkten van Edah Rest.

IV. TOEPASSELJKHEID VAN HET CONCENTRATIE TOEZICHT

8. Zowel de verwerving van de uitsluitende zeggenschap door Sligro van Edah I als de verwerving door Sperwer van Edah II is een concentratie in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet. Deze transacties leiden ertoe dat Sligro en Sperwer elk de uitsluitende zeggenschap verkrijgen over een aantal nader genoemde Edah-supermarkten.

9. De overname door S&S van Edah Rest kan niet worden beschouwd als een concentratie in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet. Er is weliswaar sprake van de verwerving van zeggenschap over de Edah Rest-supermarkten door S&S, maar tussen partijen is afgesproken dat deze supermarkten zo spoedig mogelijk zullen worden afgestoten. Partijen

* In deze openbare versie van het besluit zijn delen van de tekst vervangen of weggelaten om reden van vertrouwelijkheid. Vervangen of weggelaten delen zijn met vierkante haken aangegeven, in geval van getallen of percentages kan de vervanging hebben plaatsgevonden in de vorm van vermelding van breedtes.

streven ernaar om de exploitatie door S&S uiterlijk op 1 december 2007 te staken. Het is waarschijnlijk dat dit voornemen inderdaad gerealiseerd zal worden, omdat het distributiecentrum voor deze supermarkten te Someren uiterlijk op 1 december 2007 gesloten moet worden in verband met het ten einde lopen van de huur van het distributiecentrum op 13 december 2007. Bovendien zijn de kosten van het openhouden van het distributiecentrum voor een beperkt aantal supermarkten zeer hoog, hetgeen een sterke prikkel vormt om de supermarkten zo spoedig mogelijk te verkopen dan wel te sluiten.

10. S&S kan derhalve niet beschouwd worden als een gemeenschappelijke onderneming die *duurzaam* alle functies van een zelfstandige economische eenheid vervult.² Op grond daarvan is geen sprake van een concentratie in de zin van artikel 27 Mededingingswet.

11. De verwerving van Edah Rest door S&S wordt daarom in onderhavig besluit niet beoordeeld als een concentratie. Bij de beoordeling van de wel als concentratie aangemerkte delen van de operatie, de verwerving door Sigro en Sperwer van Edah I respectievelijk Edah II, zal rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat ook Edah Rest (of een deel daarvan) wordt overgenomen door Sigro dan wel Sperwer.

12. Uit de bij de melding ter beschikking gestelde omzetgegevens blijkt dat de gemelde concentraties elk afzonderlijk binnen de werkingssfeer van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht vallen.

V. BEOORDELING

A. RELEVANTE MARKTEN

Relevante productmarkten

13. De activiteiten van partijen overlappen op de volgende drie gebieden: (i) de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten, (ii) de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers en (iii) de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel.

(i) *verkoop van dagelijks consumptiegoederen via supermarkten*

² Zie de Mededeling van de Commissie inzake het onderscheid tussen gemeenschappelijke ondernemingen met het karakter van een concentratie of een samenwerkingsverband in de zin van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad betreffende de controle op concentraties van ondernemingen; Pb 94/C385/01.

14. Evenals in eerdere besluiten van de NMa³ zowel als in beschikkingen van de Europese Commissie⁴ zal in de onderhavige zaak worden uitgegaan van een afzonderlijke markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten.

(ii) *verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers*

15. Sligro en Sperwer zijn beide actief als aanbieder van supermarktformules op de markt voor franchisediensten voor supermarkten.

16. In eerdere besluiten van de NMa⁵ is een aparte markt onderscheiden voor de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers.

17. In de onderhavige zaak kan in het midden worden gelaten of inderdaad sprake is van een afzonderlijke markt voor de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers, aangezien de materiële beoordeling daardoor niet wordt beïnvloed (zie punten 30 tot en met 32).

(iii) *inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel*

18. Evenals in eerdere besluiten van de NMa zal in de onderhavige zaak worden uitgegaan van een aparte markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor de afzet via de detailhandel, waarbij rekening moet worden gehouden met de verschillen tussen productgroepen.⁶ In de onderhavige zaak kan, evenals in eerdere zaken, in het midden worden gelaten of een eventuele nadere onderverdeling van de markt in productgroepen dient te worden gemaakt, omdat de uiteindelijke beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 33 tot en met 35).

Relevante geografische markten

³ Zie het besluit van 25 juli 2005 in zaak 5064 / *CoopCodis - Deen Winkels - Hoogvliet Super/ DeWitKom@rt Supermarkten*, punt 13, en de daar genoemde eerdere besluiten van de NMa.

⁴ Zie onder meer de beschikking van de Europese Commissie van 20 november 1996 in zaak IV/M.784-*Keeko/Tuko*, de beschikking van 27 augustus 1996 in zaak IV/M.803-*Pewé/Billa*, de beschikking van 15 januari 1998 in zaak IV/M.1071-*Spar/Pro*, de beschikking van 3 februari 1999 in zaak IV/M.1221-*Pewé/Mein* en de beschikking van 25 januari 2000 in zaak IV/M.1684-*Carrefour/Promodes*.

⁵ Zie het besluit in zaak 2198/ *Schuitema-Sperwer*, reeds aangehaald, punt 67 e.v.

⁶ Zie het besluit in zaak 5064/ *CoopCodis - Deen Winkels - Hoogvliet Super/ DeWitKom@rt Supermarkten*, reeds aangehaald, punt 15, het besluit van 3 april 2002 in zaak 2818/ *Laurus-LIDL*, punt 12, het besluit van 26 september 2001 in zaak 2668/ *Sperwer-Laurus*, punt 14, het besluit van 24 juli 2000 in zaak 1710/ *Schuitema-A&P*, punt 44, het besluit in zaak 2198/ *Schuitema-Sperwer*, reeds aangehaald, punt 71 en 72 en het besluit van 14 februari 2000 in zaak 1628/ *Laurus-Groenwoudt*, punt 22 t/m 24.

(i) verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten

19. Partijen gaan ervan uit dat de markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten nationaal is.

20. In eerdere besluiten⁷ is onderzocht of moet worden uitgegaan van een nationale markt of van regionale/ lokale markten voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten.

21. In de onderhavige zaak kan, evenals in deze eerdere besluiten⁸, in het midden worden gelaten of de markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten een nationale of regionale/ lokale dimensie heeft (zie hierna de punten 25 tot en met 29).

(ii) verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers

22. Partijen gaan uit van een nationale markt voor de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers.

23. In de onderhavige zaak wordt er, evenals in eerdere besluiten, van uitgegaan dat de mogelijke markt voor de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers nationaal is.⁹

(iii) inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel

24. Evenals in eerdere besluiten zal er in de onderhavige zaak van worden uitgegaan dat de markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel en mogelijk nader onderverdeeld in productgroepen nationaal is.¹⁰

B. GEVOLGEN VAN DE CONCENTRATIE

(i) verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten

⁷ Zie onder meer het besluit in zaak 2818/ *Laurus – LIDL*, reeds aangehaald, punten 14 en 15, het besluit in zaak 1628/ *Laurus – Groenwoudt*, reeds aangehaald, punten 30 tot en met 103, het besluit in zaak 1710/ *Schuitema – A&P*, reeds aangehaald, punten 70 tot en met 120, het besluit in zaak 2198/ *Schuitema – Sperwer*, reeds aangehaald, punten 78 tot en met 106, en het besluit in zaak 2838/ *Sperwer – Spar*, reeds aangehaald, punten 18 tot en met 45.

⁸ Zie het besluit in zaak 2818/ *Laurus-LIDL*, reeds aangehaald, punt 15 en besluit in zaak 2838/ *Sperwer – Spar*, reeds aangehaald, punt 45.

⁹ Zie de onder noot 4 genoemde zaken.

¹⁰ Zie het besluit in zaak 2818/ *Laurus – LIDL*, reeds aangehaald, punt 16, het besluit in zaak 2668/ *Sperwer – Laurus*, reeds aangehaald, punt 15 en het besluit in zaak 2838/ *Sperwer – Spar*, reeds aangehaald, punt 49.

Nationale markt

25. Uit de gegevens die partijen hebben overgelegd blijkt dat het marktaandeel van zowel Sligro als Sperwer na de concentratie op een nationale markt beneden de 10% zal blijven, zelfs als het marktaandeel van Edah Rest daarbij wordt opgeteld¹¹.

26. Overige marktpartijen aan de aanbodzijde van de markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten in Nederland zijn onder andere Koninklijke Ahold, Aldi, Lidl, en Samenwerkende Dirk van den Broek Bedrijven.

27. Gezien het marktaandeel van partijen en de aanwezigheid van de genoemde concurrenten is het niet aannemelijk dat door de onderhavige concentraties een economische machtspositie op de Nederlandse markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten kan ontstaan of worden versterkt, die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

Regionale/lokale markten

28. In het onderhavige geval is in 45 plaatsen sprake van overlap tussen de activiteiten van partijen op de markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten op het niveau van de wijk (bij plaatsen met meer dan 50.000 inwoners) of de plaats (bij plaatsen met minder dan 50.000 inwoners).¹² Als daarbij voor plaatsen met minder dan 50 000 inwoners wordt uitgegaan van een gebied met een straal van 10 km rond de vestigingsplaats van een Edah-supermarkt (ongeveer overeenkomend met een gebied met een maximale reistijd van 15 minuten per personenauto) en voor de overige plaatsen van de wijk waarin een Edah-supermarkt gevestigd is, blijkt op al deze locaties in voldoende mate concurrentie over te blijven. In de plaatsen met minder dan 50.000 inwoners blijft binnen de plaats altijd concurrentiedruk bestaan en bovendien geldt dat in het gebied rondom de plaats steeds ruim voldoende concurrerende supermarkten aanwezig zijn. Ook voor de plaatsen met meer dan 50.000 inwoners geldt dat de supermarkten van partijen op het niveau van de wijk altijd concurrentiedruk ondervinden en dat bovendien concurrentiedruk wordt ervaren uit een of meer omliggende wijken.¹³ Dit komt ook tot uiting in de marktaandelen, die variëren tussen de 10-30% met één uitschieter in Hardenberg waar Sperwer, in het geval dat deze een Edah-supermarkt die behoort tot de Edah Rest-supermarkten zou overnemen, een marktaandeel zou krijgen van [50-60]%. Het grote

¹¹ Deze cijfers zijn gebaseerd op de schatting van de totale markt van AC Nielsen voor het jaar 2005, de bijdrage van Distrifood nr 14 van 8 april 2006 en de jaarverslagen van een aantal concurrenten.

¹² De supermarkten van Edah Rest zijn daarbij meegeteld.

¹³ Dezelfde toets is ook gehanteerd in de al genoemde zaken 1628/ *Laurus – Groenwoudt*, 1710/ *Schuitema – A&P*, 2839/ *Sperwer – Spar* en 5064/ *CoopCodis – De Wit*.

marktaandeel van Sperwer in Hardenberg en omgeving wordt veroorzaakt doordat Sperwer in veel omringende dorpen rond Hardenberg een supermarkt heeft. In Hardenberg zelf zijn echter naast de Edah-supermarkt nog drie andere supermarkten aanwezig, zodat ervan uitgegaan kan worden dat ondanks dit vrij hoge marktaandeel toch voldoende concurrentiedruk over zal blijven.

29. Gelet op bovenstaande is er geen reden om aan te nemen dat bij een nauwere dan nationale marktafbakening een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

(ii) verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers

30. Ervan uitgaande dat de marktaandelen op de markt voor de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers kunnen worden afgeleid van de positie van de franchisenemers en de zelfstandige ondernemers waarover zij aan de verkoopzijde van de markt voor de verkoop van dagelijkse consumptiegoederen via supermarkten beschikken¹⁴, blijven de marktaandelen van zowel Sigro als Sperwer beneden de 20%.

31. Andere marktpartijen aan de aanbodzijde van de markt voor de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers in Nederland zijn onder andere Koninklijke Ahold N.V. (met C1000 en Albert Heijn), Laurus N.V. (met Super de Boer), Jumbo Supermarkten B.V., CoopCodis Holding B.V. en Hoogvliet Super B.V.

32. Gelet op de marktaandelen van partijen en het feit dat er na de concentraties voldoende concurrenten op deze markt overblijven, is het niet aannemelijk dat door de onderhavige concentraties een economische machtspositie op de mogelijke Nederlandse markt voor de verkoop van franchisediensten aan zelfstandige supermarktondernemers kan ontstaan of worden versterkt, die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

(iii) inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel

33. Aangezien de marktaandelen van partijen op de verkoopmarkt als uitgangspunt kunnen worden genomen voor hun marktaandelen op de inkoopmarkt, blijven de marktaandelen voor beide concentraties beneden de 10%. Aangezien bovendien de marktaandelen in het geval van een mogelijke nadere onderverdeling in productgroepen niet heel veel afwijken van de marktaandelen op de totale markt, is het niet aannemelijk dat door de onderhavige concentraties een economische machtspositie op de Nederlandse markt voor de inkoop van dagelijkse

¹⁴ Zie de bij noot 4 vermelde besluiten van de NMa.

consumptiegoederen voor afzet via de detailhandel en mogelijk nader onderverdeeld in productgroepen, zal ontstaan.

34. Omdat Sligro en Sperwer de dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via de supermarkten grotendeels inkopen via de inkoopcombinatie Superunie en Edah Activiteiten dat doet via de inkooporganisatie van de Laurus Groep, zal het marktaandeel van Superunie door de concentraties toenemen.

35. Het marktaandeel van Superunie zal door de concentraties slechts in geringe mate toenemen, namelijk van circa [20-30]% tot circa [20-30]%. Aangezien de marktaandelen per productgroep niet significant afwijken van het marktaandeel op de totale markt en gelet op het feit dat er op de markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor verkoop via de detailhandel verschillende belangrijke concurrenten van Superunie aanwezig zijn, waaronder de inkooporganisatie van Ahold met een marktaandeel van circa [30-40]%, is het niet aannemelijk dat door de onderhavige concentraties een economische machtspositie op de Nederlandse markt voor de inkoop van dagelijkse consumptiegoederen voor verkoop via de detailhandel en mogelijk nader onderverdeeld in productgroepen, kan ontstaan of worden versterkt, die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.¹⁵

36. CONCLUSE

37. Na onderzoek van deze melding is de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot de conclusie gekomen dat de overname door Sligro van Edah I en door Sperwer van Edah II binnen de werkingssfeer van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht vallen. Hij heeft geen reden om aan te nemen dat als gevolg van deze concentraties, als zij conform de melding en binnen de daarvoor in de melding aangegeven afgesproken periode worden uitgevoerd, een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd. De gevolgen van de potentiële overname door Sligro respectievelijk Sperwer van (een deel van) de Edah Rest-supermarkten zijn in de onderhavige beoordeling betrokken.

38. Gelet op het bovenstaande deelt de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit mede dat voor het tot stand brengen van de concentratie waarbij Sligro de uitsluitende zeggenschap verkrijgt over het afgesproken aantal Edah-supermarkten, zoals weergegeven in de melding, en eventueel vermeerderd met (een deel van) de Edah Rest-supermarkten, geen vergunning is vereist.

¹⁵ Dit geldt eveneens als rekening wordt gehouden met de recentelijk door Jumbo aangemelde voorgenomen overname van 12 Konmar-supermarkten, onderdeel van Laurus B.V.

39. Gelet op het bovenstaande deelt de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit mede dat voor het tot stand brengen van de concentratie waarbij Sperwer de uitsluitende zeggenschap verkrijgt over het afgesproken aantal Edah-supermarkten, zoals weergegeven in de melding, en eventueel vermeerderd met (een deel van) de Edah Rest-supermarkten, geen vergunning is vereist.

Datum: 12 juli 2006

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:

w.g. Drs. A.J.M. Kleijweg
Plv. directeur Concentratiecontrole

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam